

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

ONDERWIJSINSPECTIE

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15, 1210 BRUSSEL

dlsec@onderwijsinspectie.be - www.onderwijsinspectie.be

VERSLAG DOORLICHTING

SBS DE LUCHTBALLON TE MERKSEM

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 6941

Instelling SBS De Luchtballon
Borrewaterstraat 70 - 2170 MERKSEM

Beleidsverantwoordelijke Joeri WAUTERS

Telefoonnummer 03 334 45 80

E-mail deluchtballon@so.antwerpen.be

Website www.stedelijkonderwijs.be/deluchtballon

Bestuur AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen
Frankrijklei 71_73 - 2000 ANTWERPEN

Scholengemeenschap SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen -
Frankrijklei 71/73 - 2000 ANTWERPEN

Centrum voor leerlingenbegeleiding Stedelijk CLB Antwerpen
Biekorfstraat 72 - 2060 ANTWERPEN

Start- en einddatum doorlichting 18/11/2024 - 21/11/2024

Inspectieteam Erwin DE MOOR
Melina DE PELSMAEKER
Yves VAN MOORLEGHEM

Inhoud

1	Toelichting	3
1.1	Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?	3
1.2	Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?	3
1.3	Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?	3
1.4	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	4
1.5	Hoe gaat het verder na de doorlichting?	4
2	Administratieve situering	6
3	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	7
4	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	10
4.1	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	10
4.2	Wiskunde in de lagere afdeling	11
5	Respecteert de school de regelgeving?	13
6	Samenvatting	14
6.1	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	14
6.2	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	15
6.2.1	De onderwijsleerpraktijk	15
7	Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen	16
8	Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid	17

1 Toelichting

1.1 Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

De centrale onderzoeksvragen zijn:

1. In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?
2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de materiële leer- en leefomgeving en de leerlingenevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

1.2 Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Om de onderzoeksgegevens te verzamelen, gebruikt ze verschillende onderzoeksmethoden en raadpleegt ze uiteenlopende bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

1.3 Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de school aan de hand van ontwikkelingsschalen. Zo wil ze de school stimuleren om de kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus.

Beneden de verwachting

Er zijn meerdere essentiële punten ter verbetering.

Benadert de verwachting

Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

Volgens de verwachting

Er zijn veel sterke punten en hoogstens kleine punten ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

Overstijgt de verwachting

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Dit niveau betekent dus voluit *volgens de verwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit*.

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen als **volgens de verwachting**, maar voor dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft bij kleuters / leerlingen een positieve impact op de resultaten en effecten.
- De praktijk is ingebed in de werking van de school of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of specifieke noden van de school of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan andere scholen inspireren.

1.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de verdere erkenning van de school. Bij de adviesbepaling heeft de onderwijsinspectie rekening gehouden met niet-beïnvloedbare contextfactoren te wijten aan de coronapandemie.

Er zijn twee adviezen mogelijk.

- Als de school in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - een gunstig advies zonder meer
 - een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
- Als de school niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van de school zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van de school gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting. Die nieuwe doorlichting vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt.
 - Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het bestuur van de school kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur van de school aangeeft om te rechtvaardigen dat er wel een mogelijkheid moet zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

1.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De school ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Feitelijke onjuistheden kunnen op dat moment nog worden rechtgezet. Het advies en de inschalingen worden echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de school een bijkomende verduidelijking van het doorlichtingsverslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie plant de bespreking zo spoedig mogelijk en het beleid of het bestuur van de school bepaalt zijn vertegenwoordiging.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be.

2 Administratieve situering

De school organiseert onderwijs in volgende vestigingsplaats(en):

- Borrewaterstraat 70 - 2170 MERKSEM
- Sint-Bartholomeusstraat 79 - 2170 MERKSEM.

3 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

Visie en strategisch beleid VOLGENS DE VERWACHTING

De school weet wat ze met haar onderwijs wil bereiken, hoe ze de schoolwerking wil vormgeven en hoe ze de ontwikkeling van de leerlingen wil stimuleren. Die visie is afgestemd op de input en de context van de school en op de regelgeving. Accenten zoals 'EDI'(expliciet directe instructie), 'zorg' en 'veilig klasklimaat' vinden breed en zichtbaar ingang in de schoolwerking op beide vestigingsplaatsen. De school stimuleert de gezamenlijke verantwoordelijkheid om de visie te realiseren. Vanuit een sterk beleidsvoerend vermogen ontwikkelt de school een breed strategisch beleid. Beleidsplannen gekoppeld aan een meerjarenplan en werkgroepen die prioriteiten vormgeven aan de hand van doelen, beoogde effecten en een tijdspad, spelen daarin een belangrijke rol. Ook de leerlingenbegeleiding, met inclusief het gelijke onderwijskansenbeleid, krijgt aldus vorm. Het is een groeikans voor de school om de beleidsvoering in de breedte en specifiek in het gelijke onderwijskansenbeleid, nog te versterken vanuit streefdoelen op leerlingenniveau. De school stuurt haar visie bij waar nodig.

Organisatiebeleid VOLGENS DE VERWACHTING

De school ontwikkelt en voert een beleid, waarbij participatie, dialoog en efficiëntie belangrijk zijn. Een positief schoolklimaat ondersteunt een open dialoog tussen de schoolleiding en de teamleden waarbij verwachtingen en ideeën kunnen worden uitgewisseld. Formele overlegstructuren zoals kernteams, leerlingenoverleg, miniteams, pedagogisch-didactische werkgroepen en personeelsvergaderingen ondersteunen een participatieve besluitvorming. De school staat open voor externe vragen en verwachtingen en speelt daar geregeld op in. Ze stimuleert vernieuwing, vaak vanuit een schooleigen analyse, en zet ook in op expertisedeling tussen de teamleden. De teamleden reflecteren geregeld over hun eigen functioneren en krijgen feedback op hun onderwijsleerpraktijk. De school werkt samen met anderen om de onderwijsleerpraktijk, de begeleiding en de schoolwerking te versterken. De school communiceert frequent, laagdrempelig, transparant en doelgericht over haar werking met interne belanghebbenden. Op het vlak van communicatie met de ouders voert de school een aanklappend beleid. Het is wel een groeikans voor de school om binnen haar besluitvorming ouderparticipatie te realiseren.

Onderwijskundig beleid VOLGENS DE VERWACHTING	De school geeft het onderwijskundig beleid vorm aan de hand van doelgerichte maatregelen en afspraken op schoolniveau, deelteamniveau en individueel niveau. Heel veel afspraken sturen de schoolwerking, de onderwijsleerpraktijk en de begeleiding aan. Zo geeft het draaiboek in de kleuterafdelingen vorm aan de praktijk en sturen diverse afsprakenfiches de praktijk aan voor de leerlingenbegeleiding met het oog op inclusie en gelijke onderwijskansen. De school implementeerde in haar klaspraktijk in de kleuterafdelingen de werking vanuit executieve functies, EDI en taalbeleid. EDI is ook zichtbaar geïmplementeerd in de lagere afdeling over de leergebieden heen. De school beschikt over de nodige systemen en structuren om de maatregelen en afspraken te realiseren en op te volgen tot op de klasvloer. Voor het leergebied wiskunde is de school groeiend in haar pedagogisch-didactische afspraken. De school gaat van start met een onderzoek naar een nieuwe methode voor dit leergebied aan de hand van duidelijke criteria. Het verbreden van het onderzoek en de aansturing van de klaspraktijk vanuit een visie op goed wiskunde-onderwijs kunnen dit proces versterken. De school slaagt erin om een goed evenwicht te realiseren op het vlak van de autonomie van de leraren en de aansturing vanuit het beleid. Ze ondersteunt de teamleden en zet daarvoor planmatig de nodige financiële en personele middelen in. De taakverdeling en verantwoordelijkheden zijn voor alle teamleden transparant. De school stimuleert professionalisering op basis van behoeften en noden. Een kritische reflectie over de rol en de inzet van de zorgteamleden binnen de fase van de verhoogde zorg in de lagere afdeling dringt zich op.
Cyclische evaluatie van de kwaliteit VOLGENS DE VERWACHTING	Vanuit haar strategisch beleid realiseert de school een cultuur om relevante aspecten van de schoolwerking systematisch en cyclisch te evalueren. Ze heeft binnen haar cyclische evaluatie aandacht voor de evaluatie van de resultaten en effecten.
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit VOLGENS DE VERWACHTING	De school evalueert haar kwaliteit op basis van diverse kwalitatieve en kwantitatieve bronnen. Ze betreft bij haar evaluaties relevante partners. Ze benut bij haar evaluaties de resultaten en effecten bij de leerlingen. Zo maakt de school op schoolniveau analyses van de resultaten van de genormeerde toetsen en van de decretaal verplichte gevalideerde toetsen en zet ze een aantal doelgerichte acties op. Meetbare doelen vooropstellen op leerlingenniveau binnen de prioriteiten en de leerlingenbegeleiding, kan de evaluatie nog versterken. Het is ook een aandachtspunt om bij het leergebied wiskunde sneller en breder aan de slag te gaan met de uitvallende clusters van doelen. Aan de hand van de resultaten van de planlastcalculator maakte de school afspraken over een meer efficiënte rapportering. De evaluaties zijn betrouwbaar.

Borgen en bijsturen
VOLGENS DE VERWACHTING

De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten, met aandacht voor de leereffecten en het leerlingenwelbevinden. Ze bewaart haar hele school- en klaswerking in een stevig uitgebouwd schoolwerkplan. Ook voorbeelden van goede praktijk worden geregeld intern gedeeld. Zo verspreidt de school structureel wat kwaliteitsvol is. Vanuit data-analyse heeft de school zicht op een aantal knipperlichten, ook voor leerlingenbegeleiding. De school ontwikkelt systematisch doelgerichte verbeteracties voor haar werkpunten. Zo stuurt de school voortdurend haar schoolwerking bij. Toch blijft het een aandachtspunt, om de leerlingenbegeleiding nog uitgebreider te monitoren vanuit resultaten en effecten en opnieuw bij te sturen.

4 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

4.1 De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling

Onderwijs en begeleiding op maat VOLGENS DE VERWACHTING	Voor iedere kleuter met specifieke onderwijsbehoeften hanteren de leraren een cyclische aanpak als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. Ze vormen zich een actueel beeld over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de kleuter. De leraren spelen gericht in op de onderwijsbehoeften van de kleuter en stemmen in overleg het onderwijsleerproces en de evaluatie erop af. Het vormt een groeikans om de begeleidingsdoelen voor de kleuters met specifieke onderwijsbehoeften doelgerichter te bepalen. De leraren volgen de effecten van het maatwerk tijdens het frequent overleg op en sturen bij waar nodig.
Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak VOLGENS DE VERWACHTING	De leraren ondersteunen het leren en ontwikkelen. De aanpak is geleidelijk, activerend, betekenisvol. De wijze waarop de leraren de leerdoelen op een voor kleuters begrijpbare manier expliciteren is doordacht. De leraren stemmen op een degelijke manier hun aanpak en gerichte ondersteuning af op de brede beeldvorming, met oog voor verschillen tussen kleuters wat resulteert in een krachtige brede basiszorg. De kleuters krijgen waardevolle kansen om de zelfredzaamheids, de themataal en de instructietaal te oefenen. Het vormt nog een groeikans om het incidenteel leren te versterken in de speelleerhoeken. De leraren besteden sterke expliciete aandacht aan metacognitieve vaardigheden door onder meer in te zetten op executieve functies en degelijke instructiemomenten. De leraren maximaliseren de tijd om te leren en ontwikkelen.
Materiële leef- en leeromgeving VOLGENS DE VERWACHTING	De leraren beschikken over de ontwikkelingsmaterialen en de infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader na te streven. De ontwikkelingsmaterialen en de infrastructuur zijn actueel, veilig en aangepast aan de basis-, leer- en ontwikkelingsbehoeften van alle kleuters. De leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Ze zetten sterk in om de ontwikkelingsmaterialen en infrastructuur af te stemmen op de specifieke ontwikkelingsbehoeften van de kleuters wat blijkt uit onder meer prikkelarme en gestructureerde klassen. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen.

Leerlingenevaluatie VOLGENS DE VERWACHTING De observatie en evaluatie sporen met het gevalideerd doelenkader en met het aanbod. De observatie en evaluatie zijn geïntegreerd in het onderwijsleerproces, transparant, fair en breed. De leraren hebben degelijk aandacht voor de verticale samenhang in de observatie en evaluatie van de kennis, vaardigheden en attitudes over de leerjaren heen op basis van het gevalideerd doelenkader.

4.2 Wiskunde in de lagere afdeling

Onderwijs en begeleiding op maat BENADERT DE VERWACHTING De leraren laten kansen liggen om voor iedere leerling met specifieke onderwijsbehoeften een cyclische aanpak te hanteren als basis voor onderwijs en begeleiding op maat. Ze leveren inspanningen om zich een actueel beeld te vormen over de leer- en ontwikkelingsvorderingen, de sterktes en de behoeften van de leerling. De leraren spelen in beperkte mate gericht in op de onderwijsbehoeften van de leerlingen in de fase van verhoogde zorg. Ze laten kansen liggen om in overleg de doelen, het onderwijsleerproces en de leerlingenevaluatie erop af te stemmen. De leraren implementeren veelal de redelijke aanpassingen zoals afgesproken door de klassenraad. Ze laten echter kansen liggen om in te zetten op intensieve remediëringstrajecten voor wiskunde. De opvolging van de effecten van het maatwerk en de eventuele bijsturing van de begeleiding vormen een werkpunt.

Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak VOLGENS DE VERWACHTING De leraren ondersteunen het leren en ontwikkelen. De aanpak is geleidelijk, activerend, betekenisvol en taalontwikkellend. De leraren expliciteren de leerdoelen en succescriteria systematisch op een voor leerlingen begrijpbare manier en sluiten aan bij de voorkennis van de leerlingen. De leraren stemmen hun aanpak af op de brede beeldvorming, met het oog voor verschillen tussen leerlingen. Het vormt echter een aandachtspunt om de differentiatie binnen de brede basiszorg verder te optimaliseren. De meeste leraren zetten de leerlingen aan tot nadenken en leren. De mate waarin alle leraren voldoende aandacht schenken aan het concreet-schematisch-abstract werken, waarbij leerlingen zelf de handelingen uitvoeren, was nog geen onderwerp van kritisch overleg. De leraren bieden systematisch taalsteun in de vorm van ondersteunende visuele voorstellingen, die afgestemd is op de noden van de leerlingen. Het vormt een aandachtspunt om doelgerichte strategieën aan te bieden die het probleemoplossend denken bevorderen. De leraren maximaliseren de tijd om te leren.

Materiële leef- en leeromgeving VOLGENS DE VERWACHTING De leraren beschikken over de leermiddelen en de infrastructuur om de doelen van het gevalideerd doelenkader te bereiken. De leermiddelen en de infrastructuur zijn actueel, veilig en aangepast aan de onderwijsbehoeften van alle leerlingen. De digitale infrastructuur is actueel, veilig en streeft digitale inclusie na. De meeste leraren zetten de beschikbare uitrusting efficiënt in. Het fysiek comfort ondersteunt het leren en onderwijzen.

Leerlingenevaluatie De observatie en evaluatie sporen veelal met het gevalideerd
BENADERT DE doelenkader en met het aanbod. Het vormt echter een werkpunt om het
VERWACHTING evenwicht tussen de evaluatie van kennis, vaardigheden en attitudes te
bewaken. Bovendien is de mate waarin de domeinen meten, meetkunde
en strategieën en probleemoplossende vaardigheden geobserveerd en
geëvalueerd worden, divers. Op die manier laten de leraren kansen
liggen om de observatie en evaluatie in te bedden in het
onderwijsleerproces en te komen tot een transparante, betrouwbare,
faire en brede evaluatie.

5 **Respecteert de school de regelgeving?**

Er werden geen inbreuken vastgesteld.

6 Samenvatting

Legende

- = beneden de verwachting
- ◆ = benadert de verwachting
- = volgens de verwachting
- ★ = overstijgt de verwachting.

6.1 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit met bijzondere aandacht voor de aansturing en kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk en de leerlingenbegeleiding?

Visie en strategisch beleid	●
Organisatiebeleid	●
Onderwijskundig beleid	●
Cyclische evaluatie van de kwaliteit	●
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	●
Borgen en bijsturen	●

6.2 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs waarbij het onderwijs en de begeleiding op maat, de leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak, de materiële leer- en leefomgeving en de leerlingenevaluatie tegemoetkomen aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit en respecteert ze de regelgeving?

6.2.1 De onderwijsleerpraktijk

	De onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling	Wiskunde in de lagere afdeling
Onderwijs en begeleiding op maat	●	◆
Leer- en ontwikkelingsgerichte aanpak	●	●
Materiële leef- en leeromgeving	●	●
Leerlingenevaluatie	●	◆

7 Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de school een GUNSTIG ADVIES.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de school:

- De kwaliteit borgen van de kwaliteitsontwikkeling.
- De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk in de kleuterafdeling.

- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk voor wiskunde in de lagere afdeling.

8 Uitspraken betreffende de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid

De onderwijsinspectie formuleert over de leerlingenbegeleiding en het gelijke onderwijskansenbeleid de volgende uitspraken.

- Uitspraak over de leerlingenbegeleiding: POSITIEF MET WERKPUNTEN
- Uitspraak over het gelijke onderwijskansenbeleid: POSITIEF